

Bergumermeer. Niet op licht, maar een keer op een avond, tijdens een tochtje door de graslanden.

Pseudopostega auritella

Van de familie van de *Opostegidae* zijn in Nederland slechts drie soorten bekend. *P. auritella* is van deze drie de zeldzaamste. In *De Kleine Vlinders* (Kuchlein, 1993) worden slechts zes uurhokken voor Nederland weergegeven. De soort werd voor het eerst in 1947 in Nederland waargenomen in de laagveenmoerassen bij Kortenhoef (Noord Holland). Dat de soort weinig wordt waargenomen, is waarschijnlijk ook de oorzaak van de onbekendheid van de voedselplant, althans voor Nederland. In Finland zijn rupsen van de soort op wolfspoot (*Lycopus europaeus*) gevonden en in België op dotterbloem (*Caltha palustris*), beide soorten van vochtiger standplaatsen. De vindplaats bij de Bergumermeer ligt ook in een vrij vochtig grasland. De drie soorten *Opostegidae* zijn allen vrij klein (de gevangen *P. auritella* heeft een spanwijdte van 10 mm.), licht van kleur, met weinig tekening en hebben opvallend grote oogdeksels (kenmerkend voor deze vlinders). De Engelse naam voor deze groep vlinders is “White eye-cap moths”, wat een goed beeld geeft van een aantal van de kenmerken. De Nederlandse waarnemingen van *P. auritella* zijn allemaal in juni of juli gedaan.

Gebruikte literatuur/geraadpleegde websites:

De Kleine Vlinders; J.H. Kuchlein, Pudoc Wageningen 1993.

Die Schmetterlinge Baden-Württembergs, Band 8 Nachtfalter VI, Ulmer, 2001.

Colour Identification Guide to Moths of the British Isles, Bernard Skinner, Viking.

<http://www.vlindernet.nl/>

http://www.nrm.se/en/svenska_fjarilar/

<http://www.funet.fi/pub/sci/bio/life/insecta/lepidoptera.html>

<http://home.tiscali.be/be013549/82/Checklists/Lepidoptera/LepMain.htm>

Nachtvlindersen in Gaasterland Luut de Zee

Afgelopen jaar heeft een klein groepje enthousiaste leden van de vlinderwerkgroep Friesland een aantal malen nachtvlinders geïnventariseerd in de boswachterij Gaasterland. Het groepje bestond uit Abel en Francisca Jagersma en Luut de Zee, die de kennis van de nachtvlindercursus van 2002 in praktijk wilden brengen. Deze nieuwe nachtvlindersaars werden bijgestaan door de vierde persoon van het groepje:

Andy Saunders die al langere tijd nachtvlinders inventariseert. Zo iemand in een groepje in altijd handig. Met zijn ervaring kon bij twijfel vaak uitkomst geven bij determinatie. Het is leuk om in een groepje met verschillende opstellingen te werk te gaan. Als het bij jouw laken even wat rustiger is en er komt weinig nieuw aanvliegen, dan wandel je even naar een ander laken. Daarnaast is leuk bij moeilijk te determineren soorten te overleggen. Je leert dan weer op andere kenmerken te letten.

Om inzicht te krijgen in de nachtvlinderfauna van dit gebied is er zeven keer een bezoek gebracht aan de boswachterij. Het inventariseren vond plaats bij de werkschuur van Staatsbosbeheer in km-hok 165-541 in de bossen van Elfbergen. Er werden meestal drie lampen met lakens opgesteld. Een aantal malen is er ook stroop op boomstammen gesmeerd. We zijn relatief laat in het jaar begonnen. Op de 7 mei, 24 mei, 7 juni, 11 juli, 1 augustus, 22 augustus en 20 september is er een bezoek gebracht. Op de laatste avond was ook Gerrit Tuinstra van de partij. In totaal werden tijdens deze avonden in 143 soorten nachtvlinders (macro's) waargenomen. Van dit aantal soorten behoorden 71 soorten tot de spanners (Geometridae), 38 tot de uilen (Noctuidae) en 34 tot de andere families. Het aantal soorten per avond varieerde sterk. Op 7 mei was het aantal soorten het kleinst, namelijk 9. De soortenrijkste avond was 11 juli met 74 soorten.

Elke keer als we onze lampen opstelden waren we benieuwd wat de vangst zou zijn. De uitkomsten waren vaak verrassend. Dit betekende tegenvallers en meevallers. Soms leken de omstandigheden in onze ogen niet het meest geschikt en viel de vangst mee, een andere keer waren we vanwege de weersomstandigheden vol verwachting en viel de vangst tegen. Maar al met al is het een goed begin met voor het eerste jaar een leuk aantal vlinders. Het ligt in de bedoeling om in 2004 weer te gaan inventariseren. Dit jaar zullen we eerder beginnen, zodat we ook de soorten die in het vroege voorjaar vliegen mee kunnen nemen. Ik kijk er nu al weer naar uit. Als er geïnteresseerden zijn die een keer mee willen komen kijken, kunnen die vanzelfsprekend altijd contact met ons opnemen.

Even voorjaar! De “eerste” vlinders van 2004. Gerrit Tuinstra

In de eerste week van februari was het even voorjaar. Voor de tijd van het jaar was de temperatuur erg hoog. Hoewel we dat tegenwoordig wel vaker beleven. Overdag zo'n 15 graden en ook 's avonds bleef het nog vrij redelijk. Tijd dus om een pot smeer te maken en eens te kijken of de “eerste” vlinders ook van de hoge temperatuur profiteerden. Eigenlijk gaat het bij deze “eerste” vlinders nog om de “laatste” van vorig jaar. Het zijn namelijk een paar soorten die overwinteren, *Conistra vaccinii* en *Eupsilia transversa*. In perioden in februari en zelfs al in januari vliegen ze zodra de temperatuur wat hoger wordt. Beide soorten komen erg gemakkelijk op stroop, direct en vrij kort na zonsondergang. Omdat er in deze tijd van het jaar (januari, februari, begin maart) nog niet zoveel uilen (*Noctuidae*)